

Ομηρική εποχή

Στάθης Λεουτσάκος

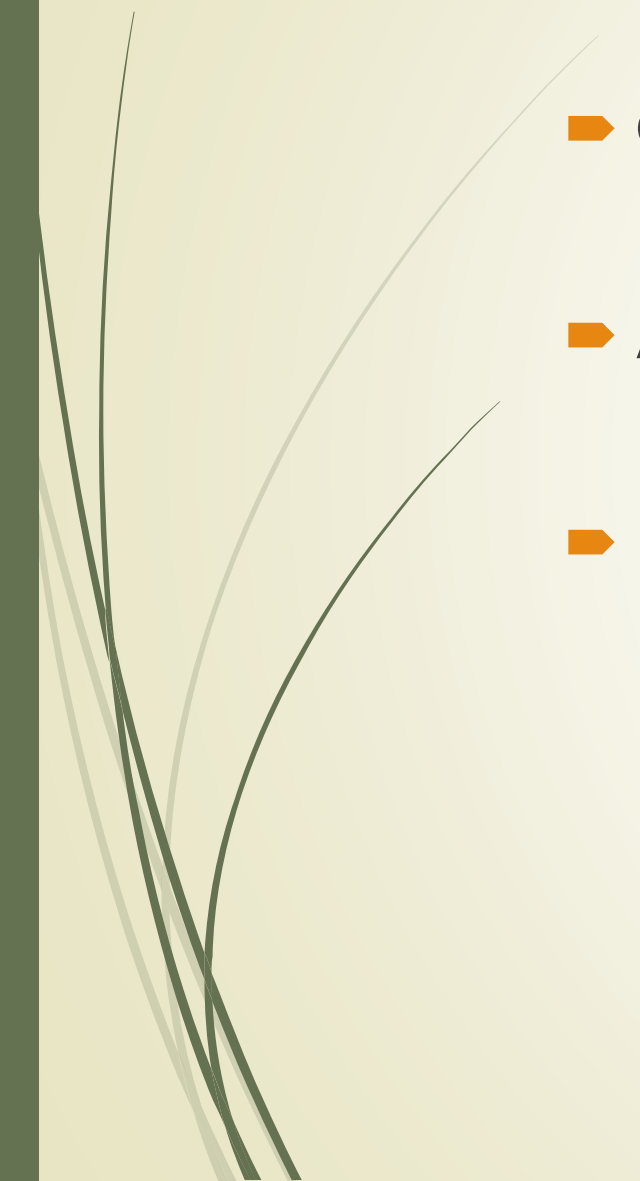
1^ο Πρότυπο Γενικό Λύκειο Αθηνών - Γεννάδειο

Ελληνική Ιστορία (1100 – 323 π.Χ.)

Περιοδολόγηση

- Ομηρική εποχή [11^{ος} – 9^{ος} αι.]
  - Αρχαϊκή εποχή [8^{ος} – 6^{ος} αι.]
  - Κλασική εποχή [5^{ος} – 4^{ος} αι.]
-

Στα αρχαία χρόνια

Γεωμετρικά χρόνια

Αρχαϊκά

Κλασικά

Ελληνιστικά

11^{ος} αι

10^{ος} αι

9^{ος} αι

8^{ος} αι

7^{ος} αι

6^{ος} αι

5^{ος} αι

4^{ος} αι

3^{ος} αι

2^{ος} αι

1^{ος} αι

1000

900

700

600

400

300

200

100

1100

800

500

323

146

0

Ομηρική εποχή (1100 – 750 π.Χ.)

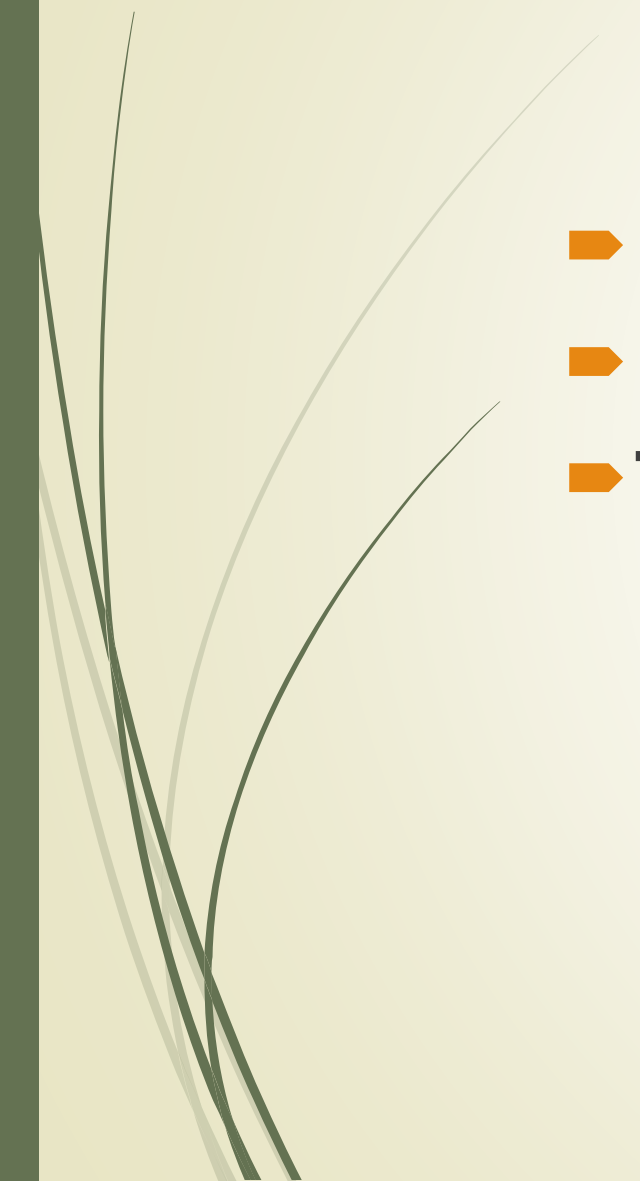
Σκοτεινοί χρόνοι/Ελληνικός Μεσαίωνας

- Εποχή παρακμής
- Δεν χρησιμοποιούνταν η γραφή (περιορισμένες γνώσεις)
- Πηγές: Ομηρικά έπη + Αρχαιολογική έρευνα

Σήμερα όμως θεωρείται...

- Περίοδος ανασυγκρότησης
  - Περίοδος οργανωτικής δημιουργίας
  - Τέθηκαν τα θεμέλια του ελληνικού πολιτισμού
-

Αιολείς (Αιολίς)

- ➡ **Αιολείς** = Ελληνικό φύλο (αιολική διάλεκτος)
- από Θεσσαλία
- προς ΒΑ Αιγαίο
- σε Τένεδο, Λέσβο και παράλια Μ. Ασίας

Ἴωνες (Ιωνία)

- ➡ **Ἴωνες** = Ελληνικό φύλο (ιωνική διάλεκτος)
  - από ΒΑ Πελοπόννησο, Αττική, Εύβοια
  - προς Σάμο, Χίο
  - σε δυτικές ακτές Μ. Ασίας
- ➡ **Πανιώνιο**: θρησκευτική ένωση 12 πόλεων με κέντρο το ιερό του Ποσειδώνα (στο ακρωτήριο της Μυκάλης)

Δωριείς

- **Δωριείς** = ελληνικό φύλο (Δωρική διάλεκτος)
- Κάθοδος Δωριέων
- από Λακωνία, Επίδαυρο, Τροιζήνα
- προς Μήλο, Θήρα, Κρήτη, Ρόδο, Κω
- σε ΝΔ ακτές Μ. Ασίας
- **Δωρική εξάπολη**: θρησκευτική ένωση των πόλεων: Ιαλυσός, Κάμιρος, Λίνδος, Κω, Κνίδος και Αλλικαρνασσός με κέντρο το **ιερό του Απόλλωνα** στο Τριόπιο ακρωτήριο της Κνίδου

Ανάμειξη πληθυσμών

Οικονομία

- **Κλειστή αγροτική οικονομία:** κύρια πηγή η γη
- **ΟΙΚΟΣ:** τα μέλη κάθε οικογένειας και άλλα μέλη που εξαρτώνται οικονομικά απ' αυτήν
- **Αυτάρκεια:** τα αγαθά παράγονται και καταναλώνονται στα πλαίσια του οίκου
- **Περιορισμένο ανταλλακτικό εμπόριο** (ανταλλαγή δώρων, πόλεμο ή πειρατεία)
- **Περιορισμένη βιοτεχνική παραγωγή**
- **Περιορισμένη εξειδίκευση**
- **Μέτρο αξιολόγησης αγαθών** → τα βόδια, τα δέρματα ζώων, τα μέταλλα και οι δούλοι
- **Εξωτερικό εμπόριο:** κυρίαρχοι οι Φοίνικες

Κοινωνία

- **Οίκος** = μονάδα κοινωνικής συγκρότησης
- **Άριστοι** → τα μέλη του οίκου που έχουν συγγένεια γίνονται κάτοχοι γης και αποκτούν οικονομική ισχύ (ευγενείς)
- **Πλήθος** → όσοι ζουν στο πλαίσιο του οίκου αλλά δεν έχουν συγγενικούς δεσμούς με τους ευγενείς
- **Δημιουργοί** → εξειδικευμένοι τεχνίτες που προσφέρουν εργασία στους οίκους μιας ευρύτερης περιοχής και είναι οικονομικά εξαρτημένοι από αυτούς
- **Δούλοι** → «περιουσιακό» στοιχείο του οίκου, αποκτήθηκαν ως λάφυρα πολέμου ή από την πειρατεία

Πολιτική οργάνωση

- Οργάνωση κοινωνιών με **φυλετικά κριτήρια** (φύλο, πατρίδα, γένος) – πρώτο στάδιο πολιτικής οργάνωσης (ανάγκη για αντιμετώπιση προβλημάτων)
- Οι φυλετικοί αρχηγοί εξελίσσονται σε **κληρονομικούς βασιλείς**
- **Βασιλιάς** → αρχηγός του στρατού και κυβερνήτης με θρησκευτική και δικαστική εξουσία
- **Βουλή των γερόντων** → το συμβούλιο των **ευγενών** που αποτελείται από τους αρχηγούς των ισχυρών γενών που απολαμβάνουν την εύνοια του βασιλιά (γνωμοδοτικός ρόλος)
- **Εκκλησία του δήμου** → το πλήθος των **πολεμιστών** που συνεδριάζουν μετά από αίτημα του βασιλιά, όταν πρόκειται να ληφθεί μια σημαντική απόφαση (γνωμοδοτικός ρόλος)

Γραφή

- ▶ **Επανεμφάνιση γραφής** (μετά 3 αιώνες από την πτώση των μυκηναϊκών ανακτόρων): **τέλη 9^{ου} αι. ή αρχές του 8^{ου} αι.**
- ▶ **Ελληνική αλφαβητική γραφή** (από Φοίνικες) με πρόσθεση φωνηέντων στο φοινικικό αλφάβητο.
- ▶ Τα σύμβολα δεν αποδίδουν συλλαβές, αλλά **φθόγγους**.

Θρησκεία

- Δημιουργία πρώτων ιερών
  - Τοπικές λατρείες
  - Ολυμπιακό δωδεκάθεο
-

Πολιτισμός

- Επική ποίηση (ραψωδοί, Όμηρος/ πρώτα την Ιλιάδα στα μέσα του 8ου αιώνα και στα τέλη την Οδύσσεια)
  - Κεραμική
  - Μικροτεχνία
  - Γεωμετρική τέχνη
-

Γεωμετρική τέχνη

Με την κάθοδο των Δωριέων σταμάτησε η μυκηναϊκή τέχνη

Αργότερα δημιουργήθηκε μια νέα μορφή τέχνης από τον 11^ο – 8^ο αι. πΧ, η Γεωμετρική τέχνη.

Ονομάστηκε γεωμετρική γιατί τα πήλινα αγγεία εκείνης της εποχής ήταν διακοσμημένα με γεωμετρικά σχήματα (τετράγωνα, ρόμβους, κύκλους κ.ά.)

Γεωμετρικές ήταν και οι μορφές ανθρώπων και ζώων που βρέθηκαν ζωγραφισμένες.

Κρίση ομηρικού κόσμου

- Λόγω **αύξησης πληθυσμού** (τέλη 9^{ου} αι.) δημιουργήθηκε **οικονομική κρίση**.
- Η **δύναμη των ευγενών αυξήθηκε** και **αμφισβητήθηκε** η δύναμη του βασιλιά.
- Συνεπώς, για την αντιμετώπιση της κρίσης δόθηκαν οι εξής **λύσεις**:
  - **ανάπτυξη εμπορίου και βιοτεχνίας**
  - **κατακτητικοί πόλεμοι**
  - **ίδρυση αποικιών** (οργάνωση από Μητρόπολη > μητέρα - πόλη)

Θέματα εργασιών

- Το ολυμπιακό δωδεκάθεο
  - Ελληνικό αλφάβητο
-